

SENAT DE BELGIQUE**SESSION DE 1981-1982**

30 JANVIER 1982

Proposition de loi sur les finances communales

(Déposée par M. Paque et consorts)

DEVELOPPEMENTS

I. La loi de 1964 sur le Fonds des communes a donné, dans l'ensemble, satisfaction aux communes et leur a permis de faire face à leurs responsabilités et à leurs besoins.

Depuis 1973, à la suite des difficultés financières de l'Etat, on a malheureusement assisté, au travers de lois-programmes ou de lois de modifications budgétaires successives, à un démantèlement complet de cette loi, tant quant aux principes à la base de l'alimentation de sa dotation que du fait de la suppression d'un certain nombre de fonds annexes (Fonds des sociétés, Fonds pour missions spéciales, Fonds des fusions, etc.).

Il en est résulté une perte cumulée de recettes pour les communes de près de 70 milliards en 1980, dont on trouve le détail dans le tableau ci-après.

BELGISCHE SENAAAT**ZITTING 1981-1982**

30 JANUARI 1982

Voorstel van wet betreffende de gemeentefinanciën

(Ingediend door de h. Paque c.s.)

TOELICHTING

I. De wet van 1964 betreffende het Gemeentefonds heeft in haar geheel aan de gemeenten voldoening geschonken; ze heeft hen in staat gesteld het hoofd te bieden aan hun verantwoordelijkheden en hun behoeften.

Sedert 1973 hebben de financiële moeilijkheden van de Staat via opeenvolgende programmawetten en budgettaire wijzigingen jammer genoeg geleid tot een volledige ontmanteling van die wet. Dit gebeurde door het aantasten van de basisprincipes van de stijving van de dotatie en door het afschaffen van sommige ermee samenhangende fondsen (Vennootschapsfondsen; Fonds voor bijzondere opdrachten; Fonds van de samenvoegingen enz.).

Als gevolg daarvan stapelde het verlies aan inkomsten zich voor de gemeenten in 1980 op tot bijna 70 miljard (de tabel hieronder geeft bijzonderheden daarover).

1) Moins-values pour les communes
du fait des lois programmes (en millions de francs)

	(1)	(2)	(2)-(1)
1972	21 001	21 001	
1973	23 464	24 181	— 717
1974	26 561	27 892	— 1 331
1975	31 883	34 510	— 2 627
1976	38 785	43 587	— 4 802
1977	45 235 + 1 808 + 550	54 800	— 7 207
1978	51 401 + 2 056 + 550	63 800	— 9 793
1979	52 959 + 2 118 + 550	71 700	— 16 073
1980	54 301 + 2 172 + 550	81 100	— 24 077
			— 66 627

Colonne (1) : Dotation réelle du Fonds des communes, enregistrant :

— à partir de 1973, le changement dans le mode d'alimentation du Fonds des communes, résultant des lois de compression budgétaire, puis, à partir de 1977, de l'abrogation de la loi de 1964.

(Fonds désormais alimenté par 7,65 p.c. des recettes fiscales totales de l'Etat, au lieu des 16,139 p.c. des recettes fiscales directes considérées auparavant et qui étaient nettement plus évolutives).

— à partir de 1977, la dotation spéciale de la Ville de Bruxelles (4 p.c. du Fonds) s'ajoutant au Fonds des communes, plus la charge de l'emprunt de consolidation des déficits de 1975 (550 millions par an).

Colonne (2) : Dotation du Fonds des communes sur la base de la loi de 1964.

La comparaison avec la dotation effective montre un manque à gagner qui, cumulé, se chiffre maintenant à près de 67 milliards, et qui de surcroît augmente de plus en plus rapidement.

2. Evolution en chiffres absolus et en pourcentage
de l'augmentation du Fonds

On constate depuis 1977, l'évolution défavorable et inquiétante du Fonds des communes.

Année	Dotation totale (en millions de francs)	Accroissement	
		(en millions de francs)	(en %)
1975 . . .	31 883	5 322	20,0
1976 . . .	38 750	6 867	21,5
1977 . . .	47 045	8 295	21,4
1978 . . .	53 457	6 412	13,6
1979 . . .	55 077	1 620	3,0
1980 . . .	56 473	1 396	2,5

1) De programmawetten verminderen het inkomen
van de gemeenten (in miljoenen franken)

	(1)	(2)	(2)-(1)
1972	21 001	21 001	
1973	23 464	24 181	— 717
1974	26 561	27 892	— 1 331
1975	31 883	34 510	— 2 627
1976	38 785	43 587	— 4 802
1977	45 235 + 1 808 + 550	54 800	— 7 207
1978	51 401 + 2 056 + 550	63 800	— 9 793
1979	52 959 + 2 118 + 550	71 700	— 16 073
1980	54 301 + 2 172 + 550	81 100	— 24 077
			— 66 627

Kolom (1) : Reële dotatie van het Gemeentefonds, rekening houdend met :

— de verandering in de stijfingswijze van het Gemeentefonds sedert 1973 ten gevolge van de wetten betreffende de begrotingsversobering en (sedert 1977) van het opheffen van de wet van 1964.

(Het Fonds wordt van dan af gestijfd met 7,65 pct. van de totale fiscale ontvangsten van de Staat in plaats van met de 16,139 pct. van de directe fiscale ontvangsten die vroeger in aanmerking kwamen en die voor heel wat meer ontwikkeling vatbaar waren);

— de bijzondere dotatie van de Stad Brussel sedert 1977 (4 pct. van het Fonds) die aan het Gemeentefonds toegevoegd werd, alsook met de last van de consolidatielening voor de tekorten van 1975 (550 miljoen per jaar).

Kolom (2) : Dotatie van het Gemeentefonds op basis van de wet van 1964.

Uit de vergelijking met de effectieve dotatie blijkt dat er een vermindering van inkomsten is die, gecumuleerd, thans bijna 67 miljard bedraagt en bovendien steeds sneller toeneemt.

2. Ontwikkeling van de toename van het Fonds
in absolute getallen en in percentages

Hieruit blijkt de ongunstige en onrustwekkende evolutie van het Gemeentefonds sedert 1977.

Jaar	Totale dotatie (in miljoenen franken)	Toename	
		(in miljoenen franken)	(in %)
1975 . . .	31 883	5 322	20,0
1976 . . .	38 750	6 867	21,5
1977 . . .	47 045	8 295	21,4
1978 . . .	53 457	6 412	13,6
1979 . . .	55 077	1 620	3,0
1980 . . .	56 473	1 396	2,5

Par région cela donne les chiffres suivants.

Région	Année	Part (en millions de francs)	Accroissement (en % de l'année précédente)
Flandre . . .	1976	19 608	22,4
	1977	22 980	17,2
	1978	26 224	14,1
	1979	27 196	3,7
	1980	28 184	3,6
Wallonie . . .	1976	11 198	19,5
	1977	15 534	38,7
	1978	18 326	18,0
	1979	19 544	6,6
	1980	20 701	5,9
Bruxelles . . . (avec, dès 1977, la dota- tion spéciale)	1976	7 944	22,4
	1977	8 531	7,4
	1978	8 907	4,4
	1979	8 337	-6,4
	1980	7 588	-9,0

3. Le résultat de cette opération de transfert, depuis 1973, vers l'Etat de recettes revenant aux communes ainsi que celui de la régionalisation du Fonds des communes et celui des fusions de communes, n'a d'ailleurs pas tardé à se faire sentir dans une aggravation rapide de la situation financière des communes, comme le montre le tableau suivant :

*Evolution des recettes
et dépenses ordinaires des communes*

(En millions de francs)

Per gewest geeft dat de volgende getallen.

Gewest	Jaar	Aandeel (in miljoenen franken)	Toename tegenover voorgaand jaar (%)
Vlaanderen . . .	1976	19 608	22,4
	1977	22 980	17,2
	1978	26 224	14,1
	1979	27 196	3,7
	1980	28 184	3,6
Wallonië . . .	1976	11 198	19,5
	1977	15 534	38,7
	1978	18 326	18,0
	1979	19 544	6,6
	1980	20 701	5,9
Brussel . . . (met, vanaf 1977, de bijzon- dere dotatie)	1976	7 944	22,4
	1977	8 531	7,4
	1978	8 907	4,4
	1979	8 337	-6,4
	1980	7 588	-9,0

3. Zoals de volgende tabellen aantonen, was een spoedige verslechtering van de financiële toestand van de gemeenten het resultaat van de overdracht — sedert 1973 — van de ontvangsten die aan de gemeenten toekomen aan de Staat, van de regionalisering van het Gemeentefonds en van de samenvoegingen van gemeenten.

*Evolutie van de gewone ontvangsten
en uitgaven der gemeenten*

(In miljoenen franken)

Jaren — Années	Aantal gemeenten — Nombre de communes	Eigen dienstjaar — Exercice propre		Saldo — Solde	Algemeen totaal (met inbegrip saldi vorige dienstjaren) — Total général (y compris soldes des exercices antérieurs)		
		Ontvangsten — Recettes	Uitgaven — Dépenses		Ontvangsten — Recettes	Uitgaven — Dépenses	Saldo — Solde
1973 (R. — C.)	2 359	77 358	77 860	- 502	95 731	87 249	+ 8 482
1974 (R. — C.)	2 359	92 054	94 142	- 2 088	109 521	104 377	+ 5 144
1975 (R. — C.)	2 359	107 834	111 289	- 3 455	126 934	127 378	- 444
1976 (R. — C.)	2 359	124 563	126 318	- 1 755	153 750	150 150	+ 3 600
1977 (R. — C.)	596	141 112	144 670	- 3 558	173 372	167 721	+ 5 651
1977 (B. — B.)	602	139 948	154 048	-14 100	157 879	171 398	-13 519
1977 (B. — B.)	596	152 887	172 287	-19 400	167 092	189 580	-22 488
1978 (B. — B.)	596	164 618	182 088	-17 470	178 519	201 488	-22 969
1979 (B. — B.)	596	175 144	195 147	-20 003	196 144	222 882	-26 738
1980 (B. — B.)	596						

R. : rekeningen, B. : begrotingen. — C. : comptes, B. : budgets.

Les chiffres de l'évolution des déficits des communes de 1977 à 1980 sont éloquentes :

1977 : - 13 519;
1978 : - 22 488;
1979 : - 22 969;
1980 : - 26 738;

In getallen uitgedrukt spreekt de ontwikkeling van de tekorten van de gemeenten van 1977 tot 1980 een duidelijke taal :

1977 : - 13 519;
1978 : - 22 488;
1979 : - 22 969;
1980 : - 26 738;

4. Cette diminution des recettes communales à provenir du Fonds des communes s'est accompagnée d'une augmentation non moins sensible du poids de la fiscalité communale.

C'est ce qui ressort des tableaux suivants :

Evolution du produit de la fiscalité communale de 1976 à 1980

(En millions de francs)

	1976	1977	1978	1979
	—	—	—	—
Impositions communales .	36 154	42 649	47 959	53 660

Comparaison de l'augmentation respective du Fonds des communes et de la fiscalité communale

	Fiscalité communale	Fonds des communes
	—	—
1976-77 . . .	+18,0 %	+12,7 %
1977-78 . . .	+12,5 %	+13,5 %
1978-79 . . .	+11,9 %	+ 3,0 %
1979-80 . . .	minimum +10% (estimation)	+ 0,5 %

Augmentation des taux des additionnels au précompte immobilier

4. Die vermindering van de ontvangsten van de gemeenten uit het Gemeentefonds ging gepaard met een niet geringere vermeerdering van de gemeentelijke fiscaliteit.

Dat blijkt uit de volgende tabellen :

Evolutie van de opbrengst van de gemeentelijke fiscaliteit van 1976 tot 1980

(In miljoenen franken)

	1976	1977	1978	1979
	—	—	—	—
Gemeentebelastingen .	36 154	42 649	47 959	53 660

Vergelijking van de respectieve toename van het Gemeentefonds en van de gemeentelijke fiscaliteit

	Gemeentelijke fiscaliteit	Gemeentefonds
	—	—
1976-77 . . .	+18,0 %	+12,7 %
1977-78 . . .	+12,5 %	+13,5 %
1978-79 . . .	+11,9 %	+ 3,0 %
1979-80 . . .	minimum +10% (raming)	+ 0,5 %

Toename van de opcentiemen op de onroerende voorheffing

Jaren Années	0 tot - à 600	601 tot - à 1 000	1 001 tot - à 1 100	1 101 tot - à 1 200	1 201 tot - à 1 300	1 301 tot - à 1 400	1 401 tot - à 1 500	1 501 tot - à 1 600	1 601 tot - à 1 700	1 701 tot - à 1 800	1 801 tot - à 1 900	1 901 tot - à 2 000	2 001 tot - à 2 100	2 101 tot - à 2 200	meer dan plus de 2 200	Aantal gemeenten — Nombre de communes
1977	1	24	8	95	72	70	131	68	32	39	20	26	3	—	7	596
1978	1	17	4	71	36	64	88	96	55	66	29	49	3	6	11	596
1979	—	16	2	50	25	52	87	64	83	92	34	66	5	7	13	596

L'augmentation est particulièrement nette.

En 3 ans : le nombre de communes ayant moins de 1 600 additionnels est passé de 459 à 295 et celui des communes ayant plus de 1 600 additionnels de 127 à 300, c'est-à-dire a doublé.

C'est un des domaines où les communes ont encore leur autonomie !

L'effort fiscal des communes a été considérable et est arrivé à un maximum.

II. Il faut donc maintenant, et dans les plus brefs délais, reconstruire ce qui a été démoli et élaborer, à nouveau, un statut, acceptable pour les communes, des finances communales. Il devra tenir compte de la situation existante,

De toename is bijzonder duidelijk.

In 3 jaar tijd is het aantal gemeenten met minder dan 1 600 opcentiemen gedaald van 459 tot 295 en is het aantal gemeenten met meer dan 1 600 opcentiemen gestegen van 127 tot 300, d.w.z. is verdubbeld.

Dit is een van de gebieden waar de gemeenten nog autonoom zijn !

De fiscale inspanning van de gemeenten is aanzienlijk geweest en heeft een maximum bereikt.

II. Nu dient dus zo spoedig mogelijk herbouwd te worden wat verwoest werd en moet er opnieuw een voor de gemeenten aanvaardbaar statuut van de gemeentefinanciën opgesteld worden. Dit moet rekening houden met de be-

notamment sur le plan des finances publiques. La mise au point d'un tel statut prendra cependant un certain temps étant donné la complexité du problème.

C'est la raison pour laquelle nous proposons, en attendant, de faire face à la situation ainsi créée en déposant la présente proposition qui vise uniquement à trouver une solution aux problèmes financiers les plus urgents et les plus aigus des communes.

Ceux-ci se posent notamment dans le domaine social au sens large du terme.

C'est la raison pour laquelle nous avons choisi un domaine où l'on doit, d'urgence, trouver une solution qui permettra d'améliorer, partiellement, les finances communales. Il s'agit du domaine des dépenses sociales des pouvoirs locaux qui sont d'intérêt général.

1. Le secteur du « minimum de moyens d'existence ou minimex »

La loi du 7 août 1974 a institué une allocation en faveur de tout habitant du pays qui n'atteint pas un certain niveau de revenu. C'est le CPAS qui est chargé d'attribuer cette allocation sur la base de normes fixées souverainement par l'Etat, tant quant aux conditions à réunir pour bénéficier de l'allocation que quant à l'importance de l'allocation accordée.

Le coût de cette allocation est supporté à concurrence de 50 p.c. par l'Etat et de 50 p.c. par le CPAS. Celui-ci doit la payer au bénéficiaire à titre d'avance, à concurrence de 50 p.c. pour compte de l'Etat.

Les montants ainsi alloués se sont accrus considérablement et rapidement comme le montrent les chiffres suivants.

1975	204,5 millions
1977	569,6 millions
1979	834,7 millions
1980	1 600 à 2 000,0 millions (estimation).

D'autre part l'Etat paie souvent sa quote-part avec un retard considérable et le CPAS doit en faire l'avance pendant des mois. Le coût des ouvertures de trésorerie nécessaires à ce financement est aussi à charge finalement de la commune.

Or, le « minimum de moyens d'existence » est une allocation sociale qui constitue une charge de l'ensemble de la société à l'égard des moins bien nantis. C'est une forme de sécurité sociale. Elle ne présente en rien un caractère de dépense d'intérêt local qui serait de la seule responsabilité du pouvoir local. Les CPAS n'ont, en effet, aucune liberté en cette matière. Elles doivent appliquer strictement les normes imposées par l'Etat.

C'est une dépense d'intérêt général au même titre que le minimum garanti pour les personnes âgées et le minimum

staande toestand, inzonderheid op het vlak van de openbare financiën. Wegens de ingewikkeldheid van het probleem vergt de voorbereiding van zo'n statuut echter wel wat tijd.

Daarom stellen wij voor ondertussen het hoofd te bieden aan die toestand door dit voorstel in te dienen. Het beoogt niets anders dan een oplossing te vinden voor de dringendste en nijpendste financiële problemen van de gemeenten.

Die problemen rijzen inzonderheid op het sociaal gebied (in de ruimste betekenis van dit woord).

Daarom hebben wij een gebied uitgekozen voor hetwelk er met dringende spoed een oplossing gevonden moet worden ten einde de gemeentefinanciën gedeeltelijk te verbeteren. Wij bedoelen het gebied van de sociale uitgaven van algemeen belang van de plaatselijke besturen.

1. De sector van het bestaansminimum

De wet van 7 augustus 1974 heeft een toelage ingesteld die verleend moet worden aan iedere inwoner van het land waarvan het inkomen niet een bepaald niveau bereikt. Het OCMW heeft de opdracht die toelage toe te kennen volgens normen die de Staat souverain vastgesteld heeft, niet alleen voor wat de voorwaarden betreft om die toelage te krijgen maar ook inzake de grootte van de verleende toelage.

Die toelage wordt voor 50 pct. betaald door de Staat en voor 50 pct. door het OCMW. Dit laatste moet aan de begunstigde de 50 pct. van de Staat als voorschot betalen.

De aldus toegekende bedragen zijn aanzienlijk en snel toegenomen, zoals blijkt uit de volgende getallen.

1975	204,5 miljoen
1977	569,6 miljoen
1979	834,7 miljoen
1980	1 600 tot 2 000,0 miljoen (raming).

De Staat betaalt zijn aandeel echter dikwijls veel te laat en dan moet het OCMW dat bedrag maanden lang voorschieten. De thesaurieopeningen die nodig zijn voor die financiering, komen uiteindelijk ook ten laste van de gemeente.

Maar het bestaansminimum is een sociale toelage die een opdracht is van de maatschappij in haar geheel ten aanzien van de minstbedeelden. Het is een vorm van maatschappelijke zekerheid. Het lijkt hoegenaamd niet op een uitgave van plaatselijk belang die uitsluitend onder de verantwoordelijkheid van het plaatselijk bestuur zou vallen. De OCMW's hebben immers ter zake niet de minste vrijheid. Ze moeten strikt de normen toepassen die de Staat voorschrijft.

Het is een uitgave van algemeen belang evenzeer als het gewaarborgd minimum voor de bejaarden en het gewaar-

garanti pour les handicapés attribués aux intéressés par l'Etat. La charge de ces dernières dépenses est imputée à 100 p.c. sur le budget de l'Etat.

Il est donc proposé de modifier l'article 18 de la loi du 7 août 1974 et de mettre également le minimum de moyens d'existence entièrement à la charge de l'Etat.

Le CPAS reste cependant comme actuellement l'organisme distributeur de l'allocation et est chargé de faire l'avance pour compte de l'Etat.

Le montant de la dépense en moins pour les communes pourrait se monter, pour 1981, à un chiffre situé entre 800 millions et 1 milliard.

2. Déficit des hôpitaux

L'article 13 de la loi du 23 décembre 1963 sur les hôpitaux, modifié par la loi du 6 juillet 1973, a mis le déficit des hôpitaux publics à charge des communes. Ce déficit est réparti entre les communes à concurrence de 10 p.c. à charge des communes ayant un CPAS hospitalier et de 90 p.c. entre les communes suivant le nombre de journées d'hospitalisation d'habitants admis à l'hôpital.

Il avait été annoncé et promis formellement par le Ministre de la Santé publique de l'époque, M. De Saeger, que le déficit existant lors du vote de la loi de 1963 serait rapidement résorbé grâce aux mesures d'assainissement que prendrait le Gouvernement.

Ce déficit a, en réalité, augmenté rapidement, comme le montrent les chiffres suivants :

1974	1 477,1 millions
1975	1 970,2 millions
1976	2 002,5 millions
1977	2 967,9 millions

Or, les autorités locales ne sont que partiellement responsables du déficit des hôpitaux publics. Celui-ci provient en effet largement du niveau du prix de la journée d'entretien lequel est fixé souverainement par l'Etat de même que de l'application des normes techniques d'agrément dont l'application impérative entraîne de lourdes charges financières pour les hôpitaux.

Il est anormal et inacceptable que les communes soient les victimes de décisions prises par d'autres autorités et sur lesquelles elles n'ont aucune prise et dont la charge retombe sur elles.

A ces charges s'ajoutent celle des ouvertures de crédit que les CPAS hospitaliers doivent se faire consentir par le Crédit communal pour faire face à leurs engagements du fait des retards de paiements par l'Inami.

borgd minimum voor de minder-validen, door de Staat aan de belanghebbenden toegekend. De last van deze laatste uitgaven komt voor 100 pct. op de begroting van de Staat.

Er wordt dus voorgesteld artikel 18 van de wet van 7 augustus 1974 te wijzigen en het bestaansminimum ook volledig door de Staat te laten dragen.

Het OCMW moet echter, zoals thans, de toelage uitbetalen en dient het geld voor de Staat voor te schieten.

Voor 1981 zou de uitgave voor de gemeenten van 800 miljoen tot 1 miljard minder kunnen bedragen.

2. Tekort van de ziekenhuizen

Artikel 13 van de wet van 23 december 1963 betreffende de ziekenhuizen, gewijzigd door de wet van 6 juli 1973, belast de gemeenten met het tekort van de openbare ziekenhuizen. Dit tekort wordt onder de gemeenten verdeeld op de volgende wijze : 10 pct. wordt gedragen door de gemeenten met een OCMW dat een ziekenhuis beheert, en 90 pct. wordt verdeeld onder de gemeenten naar rato van het aantal ligdagen van inwoners van die gemeenten in het ziekenhuis.

De heer De Saeger, toentertijd Minister van Volksgezondheid, had aangekondigd en formeel beloofd dat het tekort bestaande bij het aannemen van de wet van 1963 spoedig weggewerkt zou worden door de saneringsmaatregelen van de Regering.

Maar in feite is dit tekort snel gestegen, zoals blijkt uit de volgende cijfers.

1974	1 477,1 miljoen
1975	1 970,2 miljoen
1976	2 002,5 miljoen
1977	2 967,9 miljoen

De plaatselijke overheden zijn echter slechts ten dele verantwoordelijk voor het tekort van de openbare ziekenhuizen. Dit komt immers voor een groot deel voort uit het niveau van de ligdagprijs, die souverain door de Staat vastgesteld wordt, en uit de toepassing van de technische erkenningsnormen, waarvan de dwingende toepassing zware financiële lasten met zich brengt voor de ziekenhuizen.

Het is abnormaal en onaanvaardbaar dat de gemeenten het slachtoffer zijn van beslissingen die genomen worden door andere overheden waarop ze geen vat hebben en waarvan de last op de gemeenten neerkomt.

Bij die lasten komen nog de kredietopeningen die de OCMW's die een ziekenhuis beheren, zich moeten laten toekennen door het Gemeentekrediet ten einde hun verplichtingen na te komen, en dit omdat het Riziv te laat betaalt.

Nous proposons, dès lors, et en attendant de revoir fondamentalement la loi sur les hôpitaux, que l'Etat contribue, à concurrence de 50 p.c., à payer le déficit des hôpitaux publics.

Ce dernier pourcentage a été établi en fonction du principe qu'il y a une responsabilité égale de l'Etat et des pouvoirs locaux en ce qui concerne la naissance du déficit en question et que la charge doit être répartie d'un façon égale entre eux.

La mesure proposée entraînerait, pour 1981, une diminution de dépenses estimée à environ 1 milliard cinq cents millions pour les communes.

3. Dotation des Fonds spéciaux d'aide sociale

Rappelons le système actuel.

La loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale a créé des Fonds spéciaux d'aide sociale dont la dotation est prélevée sur les Fonds régionalisés des communes et qui doivent financer, en partie, les CPAS.

Chaque Exécutif régional détermine le montant du prélèvement sur le Fonds régionalisé des communes de sa région. Ce prélèvement se monte actuellement à 5 p.c. pour les trois régions du pays.

Sur la base du prélèvement de 5 p.c., le montant total des Fonds spéciaux d'aide sociale s'élève, en 1980, à environ 2 700 millions.

Par ailleurs, la loi du 8 juillet 1976 a entraîné — et c'était voulu — une forte augmentation des dépenses des CPAS. En effet, elle a étendu les missions et les responsabilités des CPAS, a créé le « droit à l'aide sociale » et a institué des chambres de recours au profit des personnes ayant besoin d'une aide. Il est résulté de cette loi et des fusions des CPAS une profonde modification de la mentalité des dirigeants des CPAS dans le sens d'un accroissement de leur sens social. Cette situation, et la crise économique, ont entraîné une augmentation sensible et rapide des dépenses des CPAS et donc de la charge pour les communes qui les financent.

Cette augmentation — une fois encore — découle d'impératifs légaux et d'intérêt général où les CPAS et les communes n'ont, dans une large mesure, aucune responsabilité.

L'évolution des dépenses des CPAS se présente, en effet, sur la base des budgets, comme suit :

1973 : 4,5 milliards

1976 : 6,5 milliards

1980 : 10,8 milliards

Il est proposé, dès lors, que la dotation des FSAS soit alimentée, d'une part, et pour la moitié, par un prélèvement sur les Fonds régionalisés des communes et, de l'autre, par

Wij stellen derhalve voor dat de Staat, in afwachting van een grondige herziening van de wet betreffende de ziekenhuizen, voor 50 pct. tegemoet komt in het tekort van de openbare ziekenhuizen.

Dit laatste percentage werd vastgesteld in functie van het principe dat de Staat en de plaatselijke besturen op gelijke voet verantwoordelijk zijn voor het ontstaan van het tekort in kwestie en dat ze beiden een gelijk deel van de last moeten dragen.

De voorgestelde maatregel zou in 1981 de uitgaven van de gemeenten met, naar schatting, ongeveer 1,5 miljard verminderen.

3. Dotatie van de Bijzondere Fondsen voor maatschappelijk welzijn

Laten we even herinneren aan het huidig systeem.

De organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de Openbare centra voor maatschappelijk welzijn heeft Bijzondere Fondsen voor maatschappelijk welzijn ingesteld. De dotatie daarvan wordt voorafgenomen op de geregionaliseerde gemeentefondsen, die de OCMW's gedeeltelijk moeten financieren.

Iedere gewestelijke executieve bepaalt het bedrag van de vooruitneming op het geregionaliseerd gemeentefonds van haar gewest. Die vooruitneming bedraagt thans voor de drie gewesten van het land 5 pct.

Op basis van de vooruitneming van 5 pct. bedragen de Bijzondere Fondsen voor maatschappelijk welzijn in 1980 in totaal ongeveer 2 700 miljoen.

Voorts heeft de wet van 8 juli 1976 geleid tot een — gewilde en — sterke toename van de uitgaven van de OCMW's. Ze heeft immers de opdrachten en verantwoordelijkheden van de OCMW's uitgebreid, het « recht op maatschappelijk welzijn » in het leven geroepen en beroepskamers ingesteld voor personen die hulp behoeven. Die wet en de samenvoeging van de OCMW's hebben de mentaliteit van de bestuurders van de OCMW's grondig gewijzigd in de zin van een versterking van hun sociaal gevoel. Die toestand, alsook de economische crisis, hebben geleid tot een gevoelige en snelle toename van de uitgaven van de OCMW's en dus van de last van de financierende gemeenten.

Nogmaals, die toename is een uitvloeisel van wettelijke voorschriften van algemeen belang, waarvoor de gemeenten grotendeels geen verantwoordelijkheid dragen.

De evolutie van de uitgaven ziet er inderdaad volgens de begrotingen uit als volgt :

1973 : 4,5 miljard

1976 : 6,5 miljard

1980 : 10,8 miljard

Er wordt derhalve voorgesteld dat de dotatie van het Bijzonder Fonds voor maatschappelijk welzijn gestijfd zou worden, enerzijds, en voor de helft, door een vooruitneming op

un crédit de la même importance à imputer sur le budget des Communautés culturelles dorénavant compétentes en matière sociale, dans le cadre des réformes institutionnelles. Ce crédit des Communautés représentera la prise en charge, par la collectivité culturelle intéressée, des charges de l'aide sociale décentralisée dans celle-ci.

L'augmentation des recettes qui en résulterait pour les collectivités locales se monterait, pour 1981, à environ 2,7 milliards.

**

III. Financement de ces dépenses nouvelles pour l'Etat

Le total de l'augmentation de la dépense pour l'Etat, si notre proposition était adoptée, s'élèverait à un montant qui pourrait se situer entre 4 et 5 milliards.

Il faut cependant rappeler que le Parlement a voté, en 1979, la loi sur la péréquation cadastrale. A cette occasion il a été signalé par le Ministre des Finances que celle-ci entraînerait pour l'Etat une augmentation, à partir de 1981, des recettes dues à la péréquation elle-même ainsi qu'à la globalisation du nouveau revenu cadastral, d'un montant prévu initialement à 4,5 milliards. Le Gouvernement a promis à cette occasion que ce montant serait utilisé à des fins sociales et notamment à un aménagement de la fiscalité dans un sens plus familial : 4 à 4,5 milliards seraient affectés à cet aménagement. Il a assuré le Parlement que la péréquation cadastrale serait, en tous cas, une opération blanche pour le budget de l'Etat.

Or il se fait que, d'après des déclarations ultérieures du Ministre des Finances, le montant des recettes supplémentaires qui seront perçues par l'Etat du fait de la péréquation est estimée au minimum à 7 milliards, mais beaucoup plus probablement, d'après toutes les informations recueillies, à 9 ou 10 milliards.

Nous proposons, dès lors, que ce supplément par rapport aux estimations initiales des recettes de l'Etat dues à la péréquation cadastrale soit affecté au financement, à la décharge des communes, de la prise en charge par l'Etat des dépenses sociales d'intérêt général dont il est question ci-dessus.

Les communes elles-mêmes, grâce à cette diminution de certaines dépenses sociales et à l'augmentation de certaines recettes, pourront faire face à leurs autres responsabilités croissantes, sur le plan social et en matière de la relance économique, à leurs augmentations inéluctables de dépenses et pourront réaliser un assainissement, au moins partiel de leurs finances toujours plus obérées.

Nous terminons en rappelant que nous ne voulons pas, par cette proposition, résoudre le problème fondamental du statut financier des communes. Celui-ci devra faire l'objet d'un

de geregionaliseerde gemeentefondsen en anderzijds door een krediet van dezelfde grootte, uit te trekken op de begroting van de cultuurgemeenschappen die — in het kader van de hervorming van de instellingen — voortaan bevoegd zullen zijn in sociale aangelegenheden. Dat krediet van de gemeenschappen stemt overeen met de kosten van de gedecentraliseerde maatschappelijke dienstverlening, die de betrokken cultuurgemeenschap te haren laste neemt.

Voor de plaatselijke gemeenschappen zou daaruit in 1981 een toename van ontvangsten volgen ten bedrage van ongeveer 2,7 miljard.

**

III. Financiering van die nieuwe uitgaven voor de Staat

Als ons voorstel aangenomen wordt, zullen de uitgaven voor de Staat in totaal kunnen stijgen met 4 tot 5 miljard.

Er dient echter aan herinnerd te worden dat het Parlement in 1979 de wet op de kadastrale perekwatie aangenomen heeft. Bij die gelegenheid wees de Minister van Financiën erop dat dit voor de Staat de ontvangsten uit de perekwatie zelf en uit de globalisering van het nieuw kadastraal inkomen vanaf 1981 zou opdrijven met een bedrag dat aanvankelijk geraamd werd op 4,5 miljard. De Regering heeft toen beloofd dat dit bedrag gebruikt zou worden voor sociale doeleinden en inzonderheid voor het opbouwen van een meer gezinsvriendelijke fiscaliteit : 4 tot 4,5 miljard zouden daartoe aangewend worden. Ze heeft het Parlement verzekerd dat de kadastrale perekwatie in alle geval voor de begroting van de Staat geen winst zou opleveren.

Welnu, het is zo dat de bijkomende ontvangsten voor de Staat uit de kadastrale perekwatie volgens latere verklaringen van de Minister van Financiën geraamd worden op minstens 7 miljard. Maar volgens alle ontvangen informaties zullen die veel waarschijnlijker 9 of 10 miljard bedragen.

Wij stellen derhalve voor dat dit supplement — in verhouding tot de oorspronkelijke ramingen — van de ontvangsten van de Staat uit de kadastrale perekwatie gebruikt zou worden om de gemeenten te ontlasten door het betalen van de hierboven vermelde sociale uitgaven van algemeen belang door de Staat te financieren.

Dank zij die vermindering van sommige sociale uitgaven en de vermeerdering van sommige inkomsten zullen de gemeenten zelf het hoofd kunnen bieden aan hun andere groeiende verantwoordelijkheden op het sociale vlak en op het gebied van de economische heropleving, aan de onafwendbare toename van hun uitgaven en zullen ze ten minste een deel van hun steeds stijgende schuldenlast kunnen saneren.

Tenslotte herinneren wij eraan dat wij met dit voorstel niet beogen het fundamenteel probleem van het financieel statuut van de gemeenten op te lossen. Dat zal het voorwerp

autre projet de loi ou, à son défaut, d'une initiative parlementaire. La présente proposition vise uniquement à permettre aux CPAS et aux communes de faire face à leurs problèmes financiers les plus urgents, dus à leurs responsabilités accrues en matière sociale.

G. PAQUE.

**

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE 1er

L'article 18, alinéa 1er, de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence est remplacé par la disposition suivante :

« L'Etat accorde au centre public d'aide sociale visé à l'article 11 une subvention égale à 100 p.c. du montant du minimum de moyens d'existence accordé conformément aux dispositions de la présente loi. »

ART. 2

L'article 13, § 2, 2e, de la loi du 23 décembre 1963 sur les hôpitaux est remplacé par la disposition suivante :

« 50 p.c. des déficits ainsi fixés sont à charge de l'Etat. Le solde est réparti comme suit :

10 p.c. à charge de la commune dont le centre public d'aide sociale gère l'hôpital ou dans le cas d'une association intercommunale à charge des pouvoirs subordonnés qui la composent.

90 p.c. mis à charge des communes au prorata du nombre de journées d'hospitalisation d'habitants admis à l'hôpital.

Ce nombre est fixé annuellement sur base des statistiques d'admission de l'année à laquelle se rapportent les déficits. »

ART. 3

L'article 105 de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale est complété par un alinéa 3 libellé comme suit :

« Un crédit, correspondant aux mêmes montants, est prévu annuellement aux budgets de la Communauté française et de la Communauté flamande et destiné à doubler le montant des trois fonds spéciaux de l'aide sociale. Pour l'alimentation du Fonds spécial d'aide sociale de la Région bruxelloise, la Communauté française et la Communauté flamande inscriront chacune dans son budget un montant fixé de telle

moeten uitmaken van een ander wetsontwerp of anders van een wetsvoorstel op parlementair initiatief. Het onderhavige voorstel beoogt slechts de gemeenten in de gelegenheid te stellen om het hoofd te bieden aan hun dringendste financiële problemen die te wijten zijn aan hun toegenomen sociale verantwoordelijkheden.

**

VOORSTEL VAN WET

ARTIKEL 1

Artikel 18, eerste lid, van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum, wordt vervangen als volgt :

« De Staat verleent aan het in artikel 11 bedoelde openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn een toelage van 100 p.c. van het bedrag van het bestaansminimum, toegekend overeenkomstig de bepalingen van deze wet. »

ART. 2

Artikel 13, § 2, 2^e, van de wet van 23 december 1963 op de ziekenhuizen wordt vervangen als volgt :

« 50 p.c. van de aldus vastgestelde tekorten komt ten laste van de Staat. Het saldo wordt verdeeld als volgt :

10 p.c. komt ten laste van de gemeente wier openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn het ziekenhuis beheert of, in geval van een intercommunale vereniging, ten laste van de ondergeschikte besturen die ze samenstellen.

90 p.c. komt ten laste van de gemeenten naar rato van het aantal ligdagen van de inwoners van die gemeenten in het ziekenhuis.

Dat aantal wordt ieder jaar bepaald aan de hand van de opnemingsstatistiek van het jaar waarop de tekorten betrekking hebben. »

ART. 3

Artikel 105 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn wordt aangevuld met een derde lid, luidende :

« Een krediet dat overeenkomt met die bedragen, wordt jaarlijks uitgetrokken op de begroting van de Franstalige gemeenschap en op die van de Nederlandstalige gemeenschap om het bedrag van de drie bijzondere fondsen voor maatschappelijk welzijn te verdubbelen. Ten einde het Bijzonder Fonds voor maatschappelijk welzijn van het Brusselse Gewest te spijzen, zullen de Franse en de Vlaamse Gemeenschap res-

manière que la somme des deux montants ainsi inscrits soit égale à celui prévu à cet effet par le Comité ministériel de la Région bruxelloise.

pectievelijk op hun begroting een bedrag inschrijven dat samengevoegd overeenstemt met het bedrag dat het Ministercomité van het Brusselse Gewest hiervoor vastgesteld heeft.

G. PAQUEL.
M. VAN HERREWEGHE.
D. ANDRE.
J. BASCOUR.
A. DE BAERE.
R. VANDEZANDE.
J. GILLET.